

בכי הנשמה

[ושמלת השבת של חנה'לה].

(1) ספר דברים פרק כא

(י) כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ידך אלקיך בידך ושביט שכיו: (יא) וראית בשביה אשת יפת תאר ותשקת בה ולקחת לך לאשה: (יב) ונבאתה אל תוך ביתך וגלתה את ראשה ועשתה את צפרניה: (יג) והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה:

זהר חדש פרשת כי תצא מאמר כי תצא למלחמה על אויביך

אשת יפת תאר, דא היא נשמתא. כד"א, אשה יראת ה' היא תתהלל. דהא בכל יומא ויומא, אינון סיען ומנהיגין דנשמתין, ואינון סיען ומנהיגין דיצר הרע, אינון בקטרוגא תדירא, מקטרגין אלין באלין, וכל שייפין דגופא בצערא ביניהו, בין נשמתא ובין יצה"ר:

והבאתה אל תוך ביתך, דאתרכת מתמן. ושפחה כי תירש גבירתה. וכבר אוקימנא מלין. וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה, ותדכי מההוא זוהמא דאטיל בה נחש:

והסירה את שמלת שביה, מאינון כסו דמסאבא וזינין בישין מחובא דעגלא. דהא בקדמייתא הוא ליה לבושי קודשא, דקבילו בטורא דסיני. וכד עבדו ית עגלא, אעדו מנייהו אינון לבושי יקר, דכתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב:

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, דא היא ירחא דאלול, דביה סליק משה לטורא, למבעי רחמין קמי קב"ה, בגין דישתביק לישראל על חובא דעגלא. ובגין דא ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, בגין דגלי ערייתא דקב"ה וערייתא דאורייתא. כד"א, ערות אביך וערות אמך לא תגלה. וע"ד אמר, פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך:

והווי ישראל רחיקין ממלכא כל ההוא זמנא, עד יומא דכפורי, דנחית משה מן טורא, והווי ישראל בתעניתא כל ההוא יומא. וכדין אתדבק מלכא במטרונייתא. כד"א, ואחר כן תבא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה:

שמלת השבת של חנה'לה. – יצחק דמיאל

היתה ילדה קטנה- חנה'לה. תפרה לה אמה שלה שמלת-שבת חדשה; שמלה יפה לבנה. והנ בא יום השישי. השמש כבר נטתה לשקוע. חנה'לה התרחצה לכבוד השבת, לבשה את שמלתה החדשה ושמחה מאד. שמחה היא, שמחה אמה שלה. יצאה חנה'לה מן הבית לטייל קצת, לשחק. ראה אותה זחי, הכלב המנומר, ורץ לקרתה בנהימה: "הום, חנה'לה הקטנה...הום, הום..." אמרה חנה'לה: "רואה אתה זחי, את שמלת השבת החדשה שתפרה לי אמא?"

שמח זחי, הרים את רגליו הקדמיות ורצה לקפוץ על חנה'לה, להתרפק עליה. אך חנה'לה אמרה: "לא, זחי, עכשיו אסור- השמלה תתלכלך."

הלכה חנה'לה הלאה. ראתה את עדנה הפרה שבה מן המרעה. נגשה אליה חנה'לה, החליקה בידה את צואר הפרה ואמרה: "הרואה את, עדנהאת שמלת השבת החדשה, שתפרה לי אמא?" שמחה עדנה, הוציאה את לשונה ורצתה ללקק... אך חנה'לה אמרה: "לא, עדנה. עכשיו אסור: השמלה תתלכלך."

כך טילה לה חנה'לה, גם שחקה. וכשהיא רצתה כבר לחזור, ראתה מרחוק אי יוצא מן החורשה. והאיש עמד, הסיר מעל גבו שק משא וישב על הארץ לנוח. קרבה חנה'לה. והיא רואה שהאיש איש זקן, ופניו וגם שערותיו הלבנות מכוסות זיעה; התעיף, כנראה, האיש מאד.

והוא אומר: "גשי הנה, ילדה... שלום לך!"
"שלום" עונה חנה'לה, והיא נגשת, מסתכלת ושואלת:

-אתה עיף?

-כן-אומר האיש-לא קל.

-מה זה אתה נושא?

-פחם- עונה האיש-פחמי עץ מן היער.

-אתה עובד ביער?

-כן. מוציא פחם... ומה שמך? שואל האיש.

-שמי חנה'לה. והיא שותקת רגע ואחר אומרת:

-אתה מביט על השמלה שלי? היא חדשה. אמא תפרה לי.

-שמלה יפה- אומר האיש- תתחדשי!

-תודה!- אומרת חנה'לה. והאיש יושב עוד שעה קלה. אחר קם, עומס שוב את השק על שכמו ואומר:

-"צריך למהר. השבת באה."

והולך לו האיש. וצועד כבדים, לאים... וחנ'לה עומדת, מביטה אחריו, רואה את גבו הכפוף תחת המשא שלו, משא הפחם וחושבת:

-"קשה לו לשאת. אעזור לו.

-וממהרת חנה'לה אל האיש, הולכת על ידו ואומרת:

-אתה רוצה? אני אעזור לך.

והאיש מצטחק:

-לעזור את אומרת? יפה, ילדה, יפה, עזרי, עזרי...

וחנה'לה באה מאחורי, תחת השק הגדול התלוי, שולחת את ידיה הקטנות, את כתפיה, מרימה, תומכת... והם הולכים שניהם, נושאים, משוחחים. לא הרבה הולכים, כי עמד האיש ואמר:

-עתה די, כבר עזרת. ילדה טובה את. עכשיו שובי הביתה.

וחזרת חנה'לה. רגליה קלות כרגלי אילה ולבה טוב עליה. אך- אויה! מה זה?... מה היה לשמלה?... הנה כתם שחור...

והנ עוד אחד... והנה עוד ועוד... מפוחמה השמלה. נכתמה משק הפחם ומבגדיו של הפחמי השחור.

והתפרצה חנה'לה בבכי, וי, וי שמלת השבת הלבנה... אמא תפרה לה... ורק היום לבשה אותה בפעם הראשונה... וי- ואנה היא באה עתה? איך תשוב הביתה? איך תראה בצער של אמא... וי, וי...

כבר ערב. החשיך. ועל אבן בשדה יושבת ילדה קטנה. יושבת יחידה ובוכה, כי מר לה מאד.

ואז השקיף הירח מן השמים אל חנה'לה הקטנה, השקיף ושאל- שאל בלי קול, בלי מילים, רק חנה'לה שמעה: -"מה יש לך פה, ילדה? ולמה תבכי?" ולחנה'לה קשה לדבר, והיא רק מראה באצבע על השמלה:

"ראה ירח... זה מן השק... משק הפחם.

והירח מביט... והוא שואל שוב- שואל בלי קול, בלי מילים, רק חנה'לה שומעת:- "האם את התחרטת חנה'לה, שעזרת לו להלך?... " וחנה'לה אומרת: "לא, איני מתחרטת, אבל השמלה... שמלתה השבת הלבנה... ואמא..."

ואז אמר הירח לחנה'לה: "אל תבכי, ילדה. קומי לכי לביתך. שמלתך תהיה יפה יותר..."

והירח שלח את קויו, קוי האור שלו. ואך נגעו קוי האור בכתמים השחורים שעל שמלת חנה'לה- וראה: הכתמים נעלמו, אינם... ובמקומם אור!... הנה פה היה תו שחור. ועתה- הנה תו אור... ופה היתה נקודה

מפוחמה, ועתה, נקודה מזהירה... וכך היתה שמלתה של חנה'לה זרועה כפתורי אור וחרזי אור, והם ככסף טהור מתנוצצים. מתנוצצים...

וחנה'לה הולכת, מאירה כולה, ולקראתה בדרך באה אמה שלה, באה ומדברת: "מי היא זאת?...?" וחנה'לה שומעת, רצה אל אמה, צוחקת: "אמא, האם לא הכרתני?" וחנה'לה ספרה הכל לאמה שלה. נכנסו הביתה וכל החדר נתמלא אור- אור שמלת השבת של חנה'לה הקטנה.